

czytanie kniaźnina

Czytanie kina żniwa

pod redakcją
Bożeny Mazurkowej
i Tomasza Chachulskiego

Fundacja
Akademia Humanistyczna

Instytut Badań
Literackich PAN
WYDAWNICTWO
WARSZAWA 2010

czytanie poetów polskiego oświecenia

Fundacja Akademia Humanistyczna
Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk

Recenzent tomu
prof. dr hab. Irena Kadulska

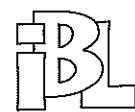
Korekta
Marlena Sęczek

Opracowanie graficzne
Mateusz Chachulski

Przekład streszczeń
Justyna Budzyk

Łamanie
Wydawnictwo IBL PAN

Wydanie publikacji sfinansowane ze środków Uniwersytetu Śląskiego,
Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego,
Instytutu Badań Literackich PAN
oraz Fundacji Akademia Humanistyczna

© Copyright by Fundacja Akademia Humanistyczna
and Instytut Badań Literackich PAN, 2010

ISBN 978-83-61750-08-6

Druk i oprawa
OPRAWA Sp. z o.o.
ul. Dowborczyków 17
90-019 Łódź

Spis treści

Przedmowa	9
Bajki (1776), Erotyki (1779), Carmina (1781), Wiersze (1783)	
Orzeł biały i trzy Orły czarne	13
Magdalena Ślusarska, Alegoria i historia. „Orzeł biały i trzy Orły czarne”	17
Résumé	28
Pasterka	29
Barbara Wolska, Skarga porzuconej kobiety. „Pasterka” („Siedząc Halina nad brzegiem Wisły... ”)	31
Résumé	46
Chiromancja	47
Danuta Kowalewska, Mapa serca i mapa dłoni. „Chiromancja”	49
Résumé	58
Gabinet Temiry	59
Małgorzata Pawlata, Hołd dla bogini Powązek. „Gabinet Temiry”	61
Résumé	70
Filozof z biedy	71
Agata Roćko, Poetycki autoportret „filozofa niedbałego”. „Filozof z biedy”	73
Résumé	80
Musa Cochovanii, Poetarum Polonorum principis	81
Rolf Fieguth, Przekład jako gest powrotu do źródeł. „Musa Cochovanii, Poetarum Polonorum principis”	89
Résumé	99
Z Anakreonta. Sam do siebie	101
Tomasz Chachulski, Między „Krotofilami i miłostkami” a „Żalami Orfeusza nad Eurydyką”. „Z Anakreonta. Sam do siebie”	103
Résumé	113

Poezje (1787–1788)

Do Boga („Od Ciebie moja niech zabrzmi lira...”)	117
Bernadetta Kuczera-Chachulska, Między poetyckim „programem” a liryczną teologią (o „wspólnych miejscach” poetów). „Do Boga” („Od Ciebie moja niech zabrzmi lira...”)	119
Résumé	128
Do Piotra Borzęckiego	129
Teresa Kostkiewiczowa, Problem podmiotowości w liryce Kniaźnina. „Do Piotra Borzęckiego”	131
Résumé	142
Do Lutni	143
Józef Tomasz Pokrzywniak, Apokaliptyczna lutnia Kniaźnina. „Do Lutni”	145
Résumé	153
Babia Góra. Do Pawła Czenpińskiego, gdy objeżdzał góry krakowskie	155
Paweł Pluta, Uczony i „wiedmy”. „Babia Góra. Do Pawła Czenpińskiego, gdy objeżdzał góry krakowskie”	159
Résumé	176
Wiek złoty, z Gresseta	177
Marcin Cieński, O czasie we mgle dalekim. „Wiek złoty, z Gresseta”. Wstęp do lektury	181
Résumé	191
Roman Dąbrowski, Problemy z formą gatunkową poematu o powietrznej „bani”. „Balon, czyli Wieczory puławskie. Poema w dziesięciu pieśniach”	193
Résumé	212

Poezje... ręką własną pisane

Do Józefa Szymanowskiego	215
Wojciech Kaliszewski, Rozprawa Kniaźnina z panegirykami. „Do Józefa Szymanowskiego”	217
Résumé	235
Do Stan[isława] Trembeckiego	237
Przemysława Matuszewska, Poeta w roli krytyka. „Do Stan[isława] Trembeckiego”	239
Résumé	250
Do Piękności	251
Roman Doktor, Pokora wobec natury piękna. „Do Piękności”	253
Résumé	260

Na śmierć Józefa II	261
Jerzy Snopek, Glosa Kniaźnina do józefinizmu. „Na śmierć Józefa II”	263
Résumé	273
Na śmierć J[ana] Dekierta, prezyd[enta] Warszawy	275
Aleksandra Norkowska, Kniaźnin wobec przeobrażeń stanu mieszkańców. „Na śmierć J[ana] Dekierta, prezyd[enta] Warszawy”	277
Résumé	293
Do Muzy mojej	295
Ewa Zielińska, Czy Kaliope może zamilknąć? „Do Muzy mojej”	297
Résumé	305
Polifem, z Teokryta	307
Jacek Wójcicki, Wątek teokrytejski w poezji Kniaźnina. „Polifem, z Teokryta”	311
Résumé	325
Do Tad[eusza] Matuszewica	327
Jolanta Kowal, Pośród Muz zamilkłych. „Do Tad[eusza] Matuszewica”	329
Résumé	339
Pąk róży, z Gessnera	341
Anna Strożek, Konwencja pasterska w liryce Kniaźnina. „Pąk róży, z Gessnera”	343
Résumé	351
Na Rewolucję 1794	353
Bożena Mazurkowa, Bóg, cnota i nadzieję w dziejowej burzy Rzeczypospolitej. „Na Rewolucję 1794”	355
Résumé	381
Poranek	383
Wiesław Pusz, Myśli Kniaźnina o Poranku. „Poranek”	385
Résumé	391
Do Boga („Jak samotny na ugorze...”)	393
Jacek Lyszczyna, Kniaźnin pre-romantyczny? „Do Boga” („Jak samotny na ugorze...”)	395
Résumé	402
Na urodziny ks[ięzny] Izab[eli] Czartoryskiej	403
Magdalena Patro, Okolicznościowy bukiet poetycki dla mistrzyni wdzięków i cnoty. „Na urodziny ks[ięzny] Izab[eli] Czartoryskiej”	405
Résumé	423
Fonten i Króliki	425
Klara Leszczyńska, Bajka autotematyczna. „Fonten i Króliki”	427
Résumé	443

Ad Agricolam	445
Patryk Krzyżanowski, Kniaźnin intertekstualny. „Ad Agricolam”	447
Résumé	456
Zofia Rejman, Oświeceniowe lektury „Iliady”. „Hektor. Tragedia w pięciu aktach”	457
Résumé	470
Magdalena Bożena Toczyńska, „Na bohatyrów teatrze”. „Temistokles. Tragedia w pięciu aktach, z opery Metastazego”	471
Résumé	488
Magdalena Bober-Jankowska, Wątek anakreontyczny w puławskim teatrze. „Anakreon. Krotofila we trzech aktach, na imieniny ks[ię]zny Izab[eli] Czartoryskiej	489
Résumé	500
Nota edytorska	501
Indeks osobowy	503